

Улууска — бу күнүргэ

КЫАЙЫЫЛААХТАРЫ ЧИЭСТЭЭТИЛЭР

улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров мээстэлэспит бары ыспарсымыаннар-та кинилэр тириэньэрдэригэр, уопсай хамаандаларга аһаммыт сэртификаттарын туттардылар. Итиннэ таһынан улуустар салаатын аатыттан үлэлэспит бөлөх чилиэһнэригэр, суолпардарга бочуотунай грамоталары, махтал суруктары туттардылар.

Үөрүүлээх чааска, биир дойдулаахтарын үөрүүлэрин үлэстэн, Ил Түмэн дьокутаата Семен Никитин, Дьокуускай куораттан Чурапчы улуунун Ытык субэтин салайааччы Иннокентий Аммосов, "Сириус" ХЭТ генеральнай дириэктэрэ Алексей Пинигин эһэрда тыллары эттилэр.

Ыспарсымыаннар ааттарыттан эр дьонно волейбол хамаандатын хамандыра, быйылгы оонньууларга чөмпүйүөн Альберт Бродников манньк чизэстээһин тэриллэбитигэр махтанан туран, инники да буолар оонньууларга бука бары түмсэн, сомоһолоһон үлэлииргэ улахан эппиэтинэс турарын уонна күүстээх дьарык күүтүллэрин эттэ.

Дьа, онон, Чурапчы ыспарсымыаннарын ситиһиилэрэ дьонунук бэлэтээнэ. Биллэн турар, манньк тэрээһин ыспарсымыаннары уонна тириэньэрдэри өссө дьаныһан туран дьарыктанан, Чурапчыны улуустар туонатынан өрүү ааттата туралларыгар улахан сыаллары-соруктары туруорар.

Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

От ыйын 10 күнүгэр "Айылгы" сынньалан киинигэр Саха сиригэр норуоттарын VII-с ыспартылыбынай оонньууларыгар кыайыт, мээстэлэспит ыспарсымыаннары чизэстээһин буолла. Улуус дьаһалтатын физкултуураҕа уонна успуорка салаатын начаалынньыга Иван Иванович Оконешников, улуус сүүмэрдэммит

хамаандатын ыспарсымыаннара, тириэньэрдэр хаскөрүҥахсын хайдахтаһымна кыттыбыттарын, ситиһиилэрин сырдатар иһитиннэриини онордо.

Ол курдук, билиги ыспарсымыаннарбыт бары көрүннэргэ барытыгар улуус аатын чизэстээхтик көмүскээтилэр. Көрсүнүүгэ улуус баһылыгын эбээһинэһин толоросччу Алексей Ноговицын уонна

КИЭҢ КЭПСЭТИИЛЭЭХ МУННЬАХ

Мунньахха СӨ үөрэх уонна наука министиригэр солбуйааччы Владимир Тихонов, СӨ тыа хаһаайыстыбатын министригэр ситиһитин тыа сиригэр сайдыытын отделын салайааччыта Николай Тарабукин, СӨ тутууга министригэр ситиһитин «Судаарыстыбаннай сакаасчыт сулууспата» отделын экспэрэ Иннокентий Петров, улуус баһылыгын эбээһинэһин толоросччу Алексей Ноговицын, улуус дьокутааттарын Сэбиэтин бэрэссэдээтэлэ Афанасий Захаров, нэһилиэк баһылыктара, улуус тэрилтэлэрин салайааччылара кытыннылар.

Мустубут дьон Саха Өрөспүүбүлүкэтин 2020-2022 сылларга судаарыстыбаннай бүддьүэт иитинэн Чурапчы улуунун социальнай-экономическай сайдыытын уонна РФ национальнай бырайыактарын тула кэпсэтиилэр.

Владимир Тихонов үөрэхтээһингэ ханнык бырагыраамалар баалларын, ытыллар тутуулар тустарынан сырдатта. Национальнай бырайыактарга хайдах үлэлэтиэххэ сөбүн субэлээтэ. Николай Тарабукин «Тыа сиригэр комплекснай сайдыыга» дьин судаарыстыбаннай бырагыраама 5 бырайыактарын

билиһиннэрдэ.

Мунньах кыттыылаахтара мунаарар болтуруостарыгар хоруйу ыппылар. Судаарыстыбаннай бырагыраамалар тустарынан ситиһили билсэн, калар өттүгэр үлэни-хамнаһы сүрүннээһиннэ суопталаах кэпсэтии табыста. Манньк мунньахтар кэммиттэн-кэмигэр ытылларга наадалаабын бэлэтээтилэр, дьокутааттарыгар Михаил Гуляевка махтаннылар.

Людмила ГОРОХОВА.

Үүтэн оноһуллубут астары атыылааһынга сана ирдэбиллэр

Үүтэн оноһуллубут астар киһи-аймах биір ураты наадыйар, доруобуйатыгар туһалаах астарынан буолаллара биллэр. Үүт ас сүрүннээн үс көрүнгэ араһар:

1. Аһыйбыт үүтэн оноһуллубут астар: издэгэй (творог), суорат, сыыр, чөчөгөй, йогурт, кымыс, айран, шубат, ряженка. Бу астар оноһос микрофлоратын байытар, туһсарар, буортулаах микроорганизмнар өлөрөр, дисбактериоһу суох онорор туһалаах бактериялары илдэ сылдыаллар.

2. Үүтэ араарыллыбыт астар: сүөгэй, ынах арыыта, издэгэй уута (сыворотка). Үүт сыата организмы күүһүрдэр, тонуттан-хатыыттан көмүскүүр, издэгэй уута иммунитет күүһүрдэр, куртах, оноһос аһы буһарытын туһсарар, ыйааһыны көннөрөр, холестерини таһаарар. Бу астар үүт бары хаачыстыбаларын илдэ сылдыаллар.

3. Үрдүк технологиянан оноһуллубут үүт астар: мороженая, кыынныбыт, хойуннарыллыбыт, бороһуок көрүнгэ уларытыллыбыт уонна оргутуунан микробтар өлөрүлүбүт (пастеризацияламыт) үүт астар. Манньык астар киһи организмыгар туһалаах дьайыһыны онорботтор.

Бастагы икки көрүнгү үүт астар киһи оноһор наадалаах, чэлчэтитик буһар көрүнгүз ингэмтэлээх

веществолардаахтар (микро-, макроэлементтер, битамииннар, белоктар, сыалар, углеводтар). Олор бактерициднай аналлаахтар, организмтан ыарахан тимирдэр туустарын уонна токсическай веществолары, радиацияны таһаараллар, унуоһу бөһөргөтөллөр.

Бары үүт астар түргэнник буорту буолалларынан, сөптөөхтүк харайыи ирдэнэр (Цельсий систиэмэтинэн, 5 кыраадыстан үрдүгэ суох сылааска туруохтаахтар). Хааларын арыыһытын кэнниттан үүт ас киһи организмыгар туһата икки күнүнэн сүтэр, салгыи буорту буолар.

Билинги кэмгэ атыыга үүт ас көрүнгүн арааһа элбэх. Хомойуох иһин, олор ортолоругар быстар мөлөх хаачыстыбалаах, көнүлэ, сокуоннайа суох оноһуллубут, докумуонугар суруллубут сибидизинньэргэ сөп түбөспэт, ардыгар киһи доруобуйатыгар буортулаахтык да дьайар үүт астар эмиз тарбаналлар. Дьон ону аахайбакка аһыһа үгүстүк бэлэстэнэр. Онук дьайыһылары утары дойду сокуоннарыгар кэккэ уларыыһылар тахсаллар, сана ирдэбиллэр олохтоһоллор. Сокуоннар уларыыһылары, ирдэбиллэр кытаатыылары үүт астары атыылаһааччылар, туһанааччылар интериэстэригэр ытылларлар, кинилэр бырааптарын чингэтэр,

доруобуйаларын харыстыыр суопталаахтар.

Ол курдук, Российской Федерация Бырабыыталыстыбатын «Табаардар кэккэ көрүнгүн атыылааһын быраабылаларыгар уларытылары киллэри туһунан» 2019 сыл тохсунньу 28 күнүнээһи 50 №-дээх Уурааһынан, маһаһыннарга дьиннээх үүт астар үүтүн сыата атын састаабынан солбуллубут астартан араарыллан, тусла сиргэ «Үүтүн сыата солбуллубатах бородуукталар» диэн суруллан, көрдөрүүгэ ууруллуохтаахтарын туһунан ирдэбил олохтоһо. Бу Уураах сокуоннай күүһүгэр 2019 сыл от ыйын 1 күнүгэр киһи, булгуччулаах ирдэбил быһыыһынан үлэтэ сабаланна.

Ыйыллыбыт Уурааһа олобуран, 2019 сыл бэс ыйын 18 күнүгэр РФ Бырамыысыланнаһа уонна атыыга министристибэтинэн уонна Роспотребнадзор федеральнай сулууспатынан 2098 уонна 368 №-дээх «Атыы саалатыгар уонна атыылааһын ытыллар атын сиргэ хараһынан көрөн атын бородуукталартан арааран ыларга үүт астары, үксэ үүтэн турар уонна үүттээх бородуукталары көрдөрүүгэ таһааран туруорууга субалэнэр көрүнгү, ону таһынан онук бородуукталар «Үүтүн сыата солбуллубатах бородуукталар» диэн билиһиннэрэр суругунан арыаллааһынга субалэнэр ньымалар

тустарынан методическай субэлэри бигэргэти туһунан» диэн ааттаах икки өрүттээх Бирикээс таһаарыллыбыта.

Онон сибээстээн, атыылаһааччы үүт аһы баһатын хоту талан ыларыгар, сыыспаһа атыылаһарыгар сөптөөх усулуобуйалар, кыахтар бөриллэр буолуохтара.

Бу ирдэбиллэри бородуукта атыыһынан дьарыктанар урбаанньыттар, тэрилтэлэр булгуччу туһухохтоахтар. Атыылаһааччылар бырааптара бу хайысхана урбаанньыттар, тэрилтэлэри, теһа туһуналлара Роспотребнадзор территориянай салааларын үлэһиттэринэн хонтуруоллаһахтара. Ирдэбиллэри кэһи түмүгэр атыылааччы, эбэтэр урбаанньыт, эбэтэр тэрилтэ РФ административнай быраабы кэһи кодексын 14.15 ыстатыйатынан көрүлгэр административнай эллиэтинэһкэ тардыллыахтарын сөп.

Бородууктаны атыыһыыр урбаанньыттарга, тэрилтэлэр салайааччыларыгар, атыы-эргиэн өнөтүн туһанааччыларга сана ирдэбиллэр сунньүлэринэн ыйытылар, муһаарылар уескүүр түгэннэригэр, 41-272 нүмэрдээх төлөпүүнгэ эрийэн, эбэтэр Чурапчы, сэлэһиньэтин Карл Маркс аатынан уулусса 3 «а» №-дээх дьизитигэр (үлэһиир тэрилтэбитигэр) тиийэн чуолкайдыаххытын сөп.

Альбина ИВАНОВА,

Роспотребнадзор СӨ

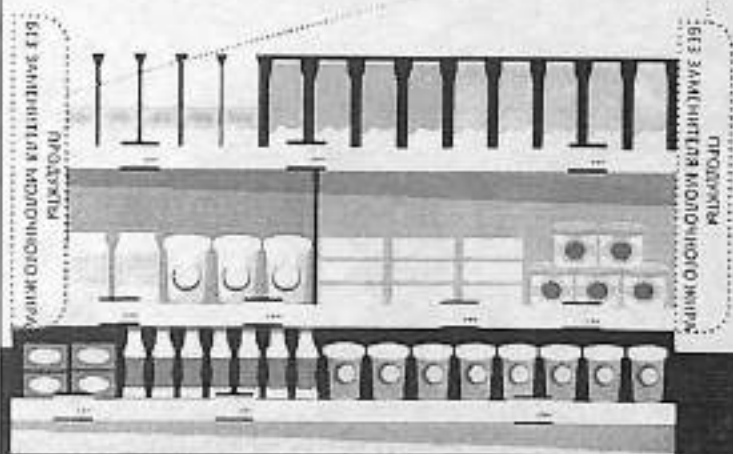
Управлениетын Таатта (Чурапчы)

улуугуһа салаатын кылаабынай

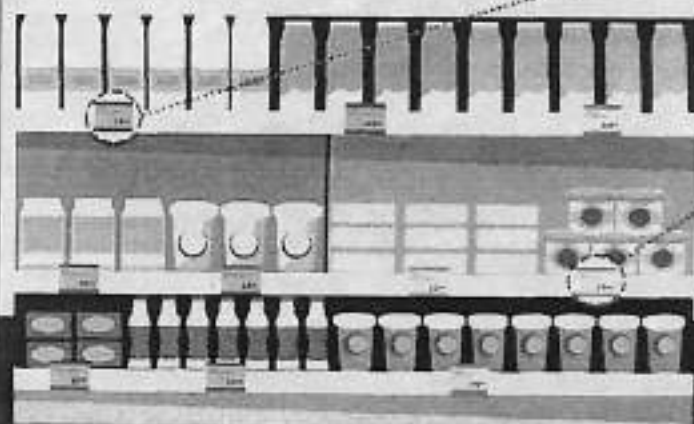
испизэһиис-экспизэр,

Выкладка продуктов с применением разделителей

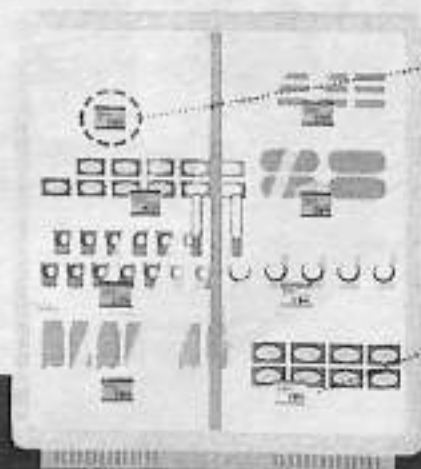
ПРОДУКТЫ БЕЗ ЗАМЕНИТЕЛЯ МОЛОЧНОГО ЖИРА

Выкладка продуктов с дополнительным оформлением ценников

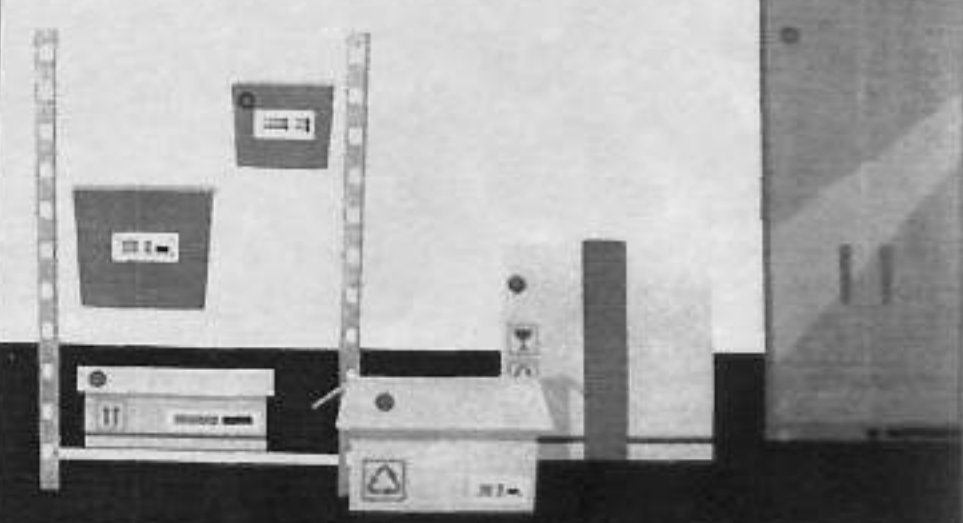

Выкладка продуктов в одном низкотемпературном холодильнике

Товар в торговом зале, не являющийся выкладкой

Оборудование не позволяет покупателю самостоятельно обозреть товар

ЧУРАПЧЫ - УСПУОРТ ТУОНАТА

Чурапчы улуунун успуорка салаатын "Сага олох" хаһыакка тахсар анал сыһыарыыта

Тобус томтордоох Чурапчыга — 99 мэтээл!

Быйыл 2019 сылга Аммаба ытыллыбыт Саха сиригноруоттарын VII-с ыспартыбынай оонньууларыгар Чурапчы сүүмэрдэммит хамаандата уопсайа 248 кэмпилиэс мэтээлтэн 99 мэтээл ол иһигэр 32 кыһыл, 38 үрүг көмүс уонна 29 боруонса мэтээллээх, улуус устуоруйатын лийигэр хаһан да симэлийбэттигн сурулунна. Амма улуунун баһылыга Николай Архипов суруналыыстарга биэрбит пресс-кэмпириэһийэтигэр: "Бу оонньуулары биһиги Кыайы күүнүгү курдук кэтэстибит", - диир этэн аһарбыта. Оттон биһиги улууспут хамаандатыгар бу кэм устата туох үлэ ытыллыбытын, кимнээх, ханнык көрүнгэ миэстэлэспиттэрин, туох итэбэстэр баалларын ол ону туоратар туох соруктар туруоруллубуттарын туһунан, улуус дьаһалтатын физкултуураба уонна успуорка салаатын начаалынньыга Иван Оконешников манньык кэспир:

"Үтүө күнүгүн, күндү улууспут олохтоохторо! Бу оонньууларга биһиги улуус, былырын Амма олохтоохторо халаан ууттар барбыттарынан, биэс сылы быһа бэлэмнээн кэллэ. Балаһыанна ытыллынан, уопсайа холбоон, 16 көрүнгэ күрэхтэһилэр буолулар. Сорох көрүнгэ иллэрээ сылтан сабаламмытара, сүүмэрдэһин аһаарын кэриэте быйыл ытыллына. Тийэх күрэхтэһилэр сорохторо барыахпыт икки нэдиэлэ эрэ иннинэ биллибиттэрэ. Эрдэ ытыллыбыт киририлэр түмүктэринэн 16-тан 13-гэр кытынныбыт о.э. үс көрүнгэ мини-футболга, саахымакка уонна баскетболга кыайан кирибэтэхпит. Онон биһиги улуустан 169 ыспарсымыан, 35 тириэньэр, 24 киһилээх үлэлиир бөлөх уонна 7 киһилээх официальной дэлгэһэсыйэ буолан кыттан кэллибит. Амма улуунун дьонно-сэргэтэ, Николай Архипович баһылыктаах үлэһи ытыллыттар. Оттон Чурапчы улууна 60-с сыллартан сабалаан, араас хабааннаах күрэхтэһиллэри ыттан кэллэ. Итиннэ барытыгар Улуу тириэньэрбит Дмитрий Петровскай Коркин тэлбит ытыллынан, кини аага баар буолан, Олимпиацтар үүнэн тахсыбыт томтордугар интэринээт-оскуола, оро ыспартыбынай оскуола, үнүстүү тутуллан, кинилэр баазалара баар буолан, очкоттон-баччаба дээр биһиги күрэхтэһиллэри ыттарга балай даһаны бэлэммит. Оттон Амма оройуонугар итинник улахан баазалар суох буоланнар, кырдык, сүрдээх элбэх өрүттээх үлэни-хамнаһы көрүстүлэр. Онон күрэхтэһиллэр олус үчүгэйдик ытыллынылар, кэлин ааспытын да кэннэ ыспарсымыаннар хом санаалара суох, бэйэһэрин кыахтарын таһымынан сүрдээх үчүгэйдик тэрийдилэр. Амма нэһилиэгэ биллэ уларыйбыт, олохтоох нэһилиэһнэ бары үөрөкөтө сылдьар. Ол да иһин күрэхтэһиллэрбит биһиги

туолуутугар этэннэ түмүктэннэ. Бириддиһэн көрүнгэһинэн ааттатылар эбит буоллаха, успуорт королеваһын ааттаммыт чөлчөкки атлетикаба, уопсайа холбоон, 40 киһи кытынна. Маныаха бу көрүнгэ сана рекордар да олохтоннулар, биһиги ыспарсымыаннарбыт, эрдэ былааннаабылпыт курдук, олус үчүгэйдик күрэхтэһэн, 1-кы миэстэни ылан, улуустарын дьонун-сэргэтин олус үөртүлэр. Остуол тенниһигэр биһиги 8 киһилээх хамаанданы илдэ барбылпыт. Бары көрбүккүт да курдук, олус сыраллаах киририлэр буолулар. Финалга Уус Алдан хамаандатын кытары күөн көрсөн кыайы өрөгөйүн биллибит. Онон Ньургун Сабарайкин халытааннаах хамаандаба махтанабыт. Салгыы дуобат күрээ буолла, манна Аан дойду чөмпүйүгүннэрэ Гаврил Колесов, Матрена Ноговицына кыттар буоланнар, болдьох иннинэ инники тахсарга сабадалаһын баара, ол сыалбыт ситиһиллэн, биһиги улууспутугар кылбар кыайыны бэлэхтэһилэр. Буулдьанан ытыыга 11 ыспарсымыан кытынна, кинилэр ортолоругар ыччаттарга Аан дойду чөмпүйүгүнэ Александр Петров кириэстэ уонна эрэниллибитин курдук, бастагы миэстэни ылла. Көңүл тустууга 20-тэн 20 путеканы барытын ытыллыт, быйыл Николай Тарскай аатынан өрөспүүбүлүкэ чөмпүйүнээтигэр бастаан турабыт, онон бу оонньууларга кыайахтаахпыт диир Аан дойду тааһы кылаастаах успуорт маастардара, Арасыйа чөмпүйүгүнэ Егор Пономарев уонна Аан дойду Кубогун кыайылааһа Владимир Флегонтов кириһэннэр, бастаабыллытын, эмиз улаханник үөрэбит. Ити кэнниттэн саамай тыгааһыннаах, бизс баартыйалаах волейбол оонньууга буолла. Манна биһиги волейболистарбыт кытаанах туочуканы туруордулар диир тобостох, тобо дьэтэххэ, бу иннинэ наар Нам курдук өрөспүүбүлүкэ биир саамай күүстээх хамаандатын кэнниттэн мэлдьи иккис миэстэ буоларбыт. Ону дьэ, тыһыынчанан киһи көрөн олордобуна, бизс баартыйанан 3:2 ахсаанынан кыайдыбыт. Уопсайынан, волейбол күрээ олус күүскэ сайдыбыт, букатын Аан дойду лигатыгар оонньуур курдук уопаттарбыт 1:1, 7:7, 15:15, 23:23, 25:25 киририлэр. Ити иннинэ Дьоккуускай куорат хамаандатын уонна Уус Алдан хамаандатын кыайдылар. Онон волейболга кыргыттарбыт 8-с, уопаттарбыт чөмпүйүн буоланнар уонна эрдэтэнни зачеттары кытары аахтаахха, уопсайа, 2-с миэстэбэ табыстыбыт. Аэробика көрүнгэ биһиги кыргыттарбыт лидердэр ахсааннарыгар киририлэр эгэ. Быйыл өрөспүүбүлүкэ чөмпүйүнээтигэр 2-с миэстэ буолбуттара, манна Чурапчыга ытыллыбыт Илин энээр Кубогар 1-кы миэстэни ытыттар, иннэ тынан, уопсай түмүккэ 2-с миэстэни ылан, үөрүүбүт өссө биир тутум үрдээтэ. Обунан ытыыга быйыл саас өрөспүүбүлүкэбэ бастаан турабыт, бу да сырыыга кулабана суохтук күрэхтэһилэр диир бэлэтиэххэ наада — уопсай түмүккэ 4 миэстэбэ табыстылар. Бу көрүнгэ Николай Новгородов уонна Жанна Кириллина пааранан "Микс" ытыыга бочуоттаах үлүс миэстэни ытылар. Боксаба 7 путекалаах тийэн, Дьулус Яковлев уонна

Борис Сидоров чабылхайдык киририлэр, онон 2 чөмпүйүгүннээх кэллибит, иннэ тынан Чурапчыга бокса сайдан эрэрин өссө төгүл итэбэттир. Атын көрүнгэри этэр эбит буоллаха, спортинна 12 хамаанда кириэн ытыта, онон биһиги хамаандабыт 9-с миэстэни ылла. Пляжной волейболга эриэ-дэхси оонньоһуннар буолулар, онон хамаанданан 10-с миэстэбэ тигистибит. Ол да буоллар, сана көрүнгэ холонууга син бэркэ күрэхтэстибит дии саныыбыт. Эбэн этэххэ, буолан ааспыт көрүнгэргэ оҕолор чөлчөкки атлетикаба, спортинна, көңүл тустууга тийэн күрэхтэстилэр, онтон атыттарын өрөспүүбүлүкэ чөмпүйүнээтигэр ытыллыбыт сочуоттарынан бардылар. Иннэ тынан хамаанда бастырыгар кылааттарын иһин, биһиги оҕолорбутугар эмиз махталбыт мунура суох.

Өссө бири бэлэтигэр этэххэ, быйыл адаптивнай көрүнгэр киририлэр, Манна биһиги хамаандабыт кыабын толору туһанан, үчүгэйдик кытынна. Ол курдук, олорон эрэ волейболга (ПОДА) эр дьонно 3-с миэстэ буолулар, дьахталлар — 5-с миэстэ. Итини таһынан чөлчөкки атлетикаба хамаанданан 4-с миэстэни ытыллыт, манна Гаврил Константинов, Римма Дьячковскаяны бэлэтигэр, волейболга бэйэбит тириэньэрдэригэр махталбытын тирдэбит.

Күрэхтэһиллэр бастынан бастын судьуйалар кэлэн үлэлэтилэр. Ол эрэри кэккэ көрүнгэргэ сыһа-халты туттуулар бааллар. Син биир итинник таһымнаах оонньууларга итинник көстүү тахсар, биһиги эрэ хамаандабытыгар буолбакка, атын хамаандаларга ити сыһалар тахсыталы сырыттылар, ол эрэри барыта этэннэ түмүктэннэ.

Бу оонньууга кыайыбыт Чурапчы улууна күүстээх түмсүүлээх буолуутун түмүгэр кэллэ диир бэлэтигэр. Биһиги, бастатан туран, ыспартыбынай форманы ытыыга улууспут бары тэриптэлэрэ, урбаанньыттар хас биридди олохтоох киһи, Дьоккуускай куоракка олорор биир дойдулаахтарбыт түмсүүлэрэ бука бары көмөлөһөннөр, манньык улахан ситиһиллэннибит. Оттон Аммаба тийэн кыттыбыт түмүк чааһыгар суоллардарбытыттан сабалаан, бэйэбит үлэлиир бөлөхтүгэр, бары тириэньэрдэр, федерация бэрэстэһиттэлэрэ, ыалдьааччылар, успуорт батэрээннэрэ хас бириддибит биир киһи курдук үлэлэспит, бу кыайы ситиһилиннэ, барыларыгар диирник махтанабыт.

Бу кэнниттэн туох даһаны сыһыалан суох, аны сыл аһаарынан Алданна уонна Нарьонгига IV-с төгүлүн ытыллар кыһынны ыспартакы аадаба бараары олоробут, онон билингиттэн сабалаан, анап хамыһыйалар, федерациялар тэриллэннэр, үлэни-хамнаһы сабалаатыбыт. Онон кэлэр сылга

"Манчаары оонньуулар" Горнай улуунугар ытыллыахтара. Түмүктээн этэххэ, көрүнгэргэ барытыгар чабылхайдыт диир кыах суох, онон кэккэ көрүнгэригэр — баскетболга, мини-футболга, саахымакка, пляжной волейболга, боксаба өссө күүскэ үлэлэһэн, кэлэр оонньууларга инники миэстэлэргэ тиксэр туһугар сыал-сорук туруорунабыт. Оттон бу хамаанданан кыайыт 700 тыһыынча суумалаах сэртипикээппитин туһаныны министиэристибэбэ кириэн чөмпүйүгүннэр, призердар бэрэстэһиттэллээх муннааха быһаарыахтаахтар".

Кэспэтэ Семен ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Үйэ анаарын анараа өттүгэр тустубуппуттан быһа тардан ахтыы

1969 сыллаахха интэринээт-оскуоһаа онус кылааска үөрэнэр эһим. Саас муус устарга Нэллэн куоракка оҕолорго Сэбиэскэй Сойууска бастыыр иһин күрэхтэниигэ барар буоллубут. Тириэньэрбит Дмитрий Петрович олох күүскэ дьарыктаабыт. Уонча уол буолан 48 кг уонна 52 кг барар буоллубут. Тириэньэрбит бу икки ыйааһынна кыайар тына сананан барбыта. Нэллэнча тийбиһипит саас кэлбитэ быданнаабыт. уу-хаар, ардах бөбө. Биһиги истээх хапын баргэллээхпит, сонноохпут. Ыспартыйбынай костюм диэн кимикэ да суох, бары ырбаахынан сындыабыт. Кавказ омуқ уопаттара кэлбиттэр, бары төгүрүк көртүүстээхтэр. Дмитрий Петрович бэйэтэ барсыбыта. Бары ыйааһын түһэринэбит аһылыктыан күүскэ хонтуруолланабыт, уу да испэппит. Дмитрий Петрович сэнэе киллэриэ диэн буоллабыт, барыбытыгар сакалаат биэрэр. Кууран хаалбыт күөмэйдээх киһиэхэ хоччорхой сакалааты ыйыстар сүрдээх ыарыһаах буолар. Ол да буоллар, бары сэнэ муннаабыт. Кизһэ барыбытын мунууһан олорон Дмитрий Петрович ыйытта: "Сакалаахкытын сизигит дуо?" диэн. Саша Иванов (кэлэн Олимпиада призера буолбута) "суох" диэнчи буолла. Урукку оҕолор чизинэй бөбөбүт уонна Дмитрий Петровиһы утары көрөн олорон хайдах мэлдэһинэй. Оҕонньор сутуругунан остуолу савдэ "Баран сиз!" диэн хатытаата. Саша кутталыкыта сакалаатын сии сүүрдэ. Кыайыы оннук кыраттан сабаланаар буоллабыт. Юногяев Дима ыйааһын түһэрэн олох эстэн хаалбыт. Дмитрий Петрович түспүт гостиницанын кыһыра хойугар оронун истээһэ ыа аһыан, матарааһы муостага бырабан баран туһуннаар. Ыйааһын түһэртээр. Дима ыйааһынын кыайан түһэртээк, уопаттары барытын кытта туһуннаарбыта. Ыйааһын түһэртээк кыра уопаттар Диманы ыла-ыла таптаабыт сирдэрлэр. Бырабаллар Дима сэнэиэ эстэн хаалан, уопаттарга кыһырыбыта. Дмитрий Петрович "Юногяев, ыйааһыңды эстэ!" диэн хатытаабыта. Кэлэн Юногяев Дима ыһааттарга Сэбиэскэй Сойуус чемпиуэна буолбута.

Сэбиэскэй Сойуус чемпиуэнтэтигэр куруук кыттааччы элбэх буолара. Бу да сырыыга кыттааччы олус элбэх буолла. Тириэньэрбит расчёттамыт 48 кг мэйлийи буолла, арай иккис мизистэн Петров Вася диэн Эдмундзон уола ылла. Бу ыйааһынна Нигматуллин диэн күүстээх татаар уола бастаата. 52 кг сакалар үһүн ыппыбыт, мин бастаатым, иккис - Седалищев Афоня, үһүс мизистэ Илларион Федосеев табыста. Чемпиуэнтэппит сүүмэрдиир диэн ааттаах эбит. Сайын от ыйыгар Америкага бастагы Аан дойдуга бастыыр иһин күрэхтэниэ буолуохтаах эбит, ол иһин Дмитрий Петрович күүскэ дьарыктаан, икки кыра ыйааһыны кыайар тына оностон барбыт эбит. Биһиги улаханник дьыалайдаабылпыт, туу эгэрин эрэ толоробут. Оннук тустан, дьизбитигэр кэллэбит. Оччолорго кыайыы-хотуу элбэх буолан дуу, эбэтэр бэйэбит сизэ өйдөөбөппүттэн дуу, улаханник кыайыт-хотуу курдук санамактаахпыт. Бас ыйыгар бэлэмнэниэ оҕолорго барыахтаахпыт биллэр ээ. Тас дойдуга тахсарга хайаан да комсомоллаах буолуохтаах эбилиит. Суһаллык оскуола комсомолдарын уопсай мунуага буолла. Оҕолор билимбэтин бэрэбизэргэлэн боппурөөс бэрэбизэр Окочешников Пегя (кэлэн фотокорреспондент буолбута) миингиттэн боппурөөс ыйытта: "Саха сириң Сима Сергеева кимий?" диэн. Саха сириң Павлик Морозова кимий диэн ыйытыахтаах эбит. Оҕолор күлүү бөбөтө буолбуттара. Дээ, оннук суһал оҕостуу комсомолга кириэн, оскуоланы бүтэрэр экзэминэһини үрдүнэн аһыанан туттара охсон. Цахкадээр куоракка спортка барар буоллубут. Ол быһаһын туһары Дмитрий Петрович күүскэ дьарыктыыр, аһылыктыан көрөн, эки үрүн аһы дэлэйдик бэрдээр. Спортка элбэх буолан барар буоллубут. Илларион Федосеев, Никон Брызагов, Афоня Седалищев, Афоня Афанасьев уола. Дээ, ол барыам иннинэ кыһыны быһа муоста сууһан муспут харчыбын уорддар, олохтор саамай улахан охсууну ылан турабын. Хооко-алтыа буолан оҕолор эһитбит, тулаайахтын - кыаммалпын бары билаппаа. Сарсын спортка барарбын эмиэ биллэрэр. Баччаанна дьыла арайдаһын - ким уорбута буолуой диэн. Сангарбат киһи онно да олох айдаарбатым, тодо эрэ кимикэ да эппэтим, оннооҕор биһигэ теребүт убайбар эппэтим.

Дмитрий Петровичка эппитим буоллар, бука буларан тэйиэ эбитэ буолуо. Мин буоллар, төбөҕө оҕустарбыт курдук дөһөн хааллым. Уонча баччаанна дьыла арайдаһын, түүн түһээн наар сүтэрэбин; харчыбын, малбын, оннооҕор оҕуруу туһуннаар иллит уопаттарбын. Дээ, оннук өй-санаа өттүнэн "тостон", уопаттарбын баһыһан оҕуруу спортка барыстым. Дмитрий Петрович кэннибиттэн барыах буолан бэйэбит эрэ бардыбыт. Ереванга кизһэ көтөн тийдибит. Порка биһир түстүү судууһага киһини көрсөн, ол киһи эмиэ Цахкадээрга баран иһэр буолан, кинини сирдэит оностон тахсанан бардыбыт. Цахкадээр - Еревантан 60 км үөһэ хайага бөөр олимпийскай бааза эбит. Америкага хайалаах сиргэ тустуохтаах үһүбүт, онно сөп түбэһиннэрэн сөрүү ол сиргэ тэрийбиттэр. Сотору Дмитрий Петрович кэллэ. Күннэ иккитэ дьарыктыллар, үкэс уопсай физическай бэлэмнэниэ диэн, хайаны өрө-таннары сүүрдэллэр. Дмитрий Петрович ону олох астымат, түспүт хойугар бэйэтэ дьарыктыыр. Эмиэ матарааһы муостага бырабан, онно тустан хачымахтаабыт. Сотору сүрүн састаалка ким кириэрэн быһаарар бэрэбизэргэлэр түстүүлэр буоллуннар. Илларион 48 кг барара эрдэттэн биллэрэ, кини саамай уопаттаахпыт. Ол иннинэ Иранна Шах бириһигэр тустан, аатырбыт Дикавадига хотторон, үһүс мизистэ буолан сылдыра. Миигин 48 кг Сойууска бастаабыта Нигматуллинны кытта туһуннарылар. Холкутук кыайан, 52 кг сүрүн састаалка киридим: Афоня Седалищевы Дмитрий Петрович кэпсэтэн, 56 кг грузин уолун Лутидзены кытта туһуннарылар. Афоня барт кыранан кыһылаахтык хотторон кэбистэ, кыайыта буоллар, сүрүн састаалка кириэ эбит. Дмитрий Петрович эитэнэ барар буолан, Америкага барыахтааһын барсыбатабыт, эрдэ Москвалаабыта. "Барарпытгар хайаан да сылдыраарың", - диэн Москвага түспүт гостиницанын адырыһын биэрбитэ. Онон саха уопаттарыттан Илларион-нуун бастагы Аан дойдуга бастыыр иһин күрэхтэниигэ кыттар үрдүк чизэска тигистибит.

Доборум, табаарыһым Илларион Федосеев туһунан аһыах тыһынан ахтан аһыым. Элбэх күрэхтэниилэргэ, спортка куруутун биһигэ сылдырабыт, баһыһылан аһай биэрэрбит, онтон өссө армияга биһигэ барыппыт. Бастаан Читага СКАга, онтон Москвага ЦСКАга наар биһигэ сылдырыллыт. Илларион кыыс нарын, кыраһыабыт дьуһуннээбэ. Тустууктар курдук дарабар санна, быппластар бычына суоҕа. Киһи сэнээн кириэн сэнээр киһитэ ээ. Оттон тустан кириэн бардаһына, сүрдээх тизхиһыкэлээх ээ, олус түргэн, сымса-сылбыра буолара, үчүгэйдик атаахка кириэр ээ. Түргэнник сэрйэр дьобурдаабыт, утарсааччытын бэйэтин атабар олох киллэрбэт ээ. Олус үчүгэй хоулаастаабыт. Оччолорго муодунай Полад Бюль-Бюль оҕы ырыаларын наһаа үчүгэйдик ыллыра. Олус билиилээх, өйдөөх, элбэх саналаах, кэпсээннээх уол ээ. Ол иһин буоллабыт, кыыс аймах Иллариону олус сөбүлүүллэрэ, экирэттиһэллэрэ.

Дээ, Америкага тахсарбытыгар Москвага эппиттирэн толорон, костюм, чымыдаан аһытааһа, ГУМна бардыбыт. Арай онно биһигэ үөрэммит оҕолорбутун, интэринээттэри, көрөс түстүбүт. Биһигэ үөрэнэр оҕолорум Макарова Варя, үрүсээк сүтүүллээх Коркин Вася, уонна аһын кылаас үөрэнээчилэрэ кууһэйдик сылдыллар.

эбит. Үөрэ-көтө кэпсэтэн арааһытыбыт, ситиһини баһара хаалпылар. Дмитрий Петровиһы түспүт гостиницатыгар баран көрүстүбүт, субэ-ама ыппыбыт. Хардары - таары хайдах тустуукутун киһиэхэ түһэртээр диэн кинокамера биэрэн баран, олох тахсаары турдаһытына "ээ, кэбис аһы аралдыһан кыһыан тустуоххут суоҕа" - диэн тэттөрү ылбыта. Хамаандабытыгар уон тустууу, үс тириэньэр буолан бардыбыт. Кылаабынай тириэньэрбит Юрий Стацурэ диэн. Биһиги икки саха, түөрт грузин, биһир армянин, биһир дагестанец, икки осетин уопаттара буоллубут. Ол уопаттар ортолоругар кэлэн Олимпиада икки төгүллээх чөмгүһүнэ буолбут Сослан Андиев баара. Оҕо да буоллар, оччолортон олус улахан унуохтаах ээ. Дойдугуттан ийэтэ тикпит тапачытынан кэлбит ээ, оннук омуқ сиргэр тахсыа дуо, бачыһыкка көрдөнөн Москва маһаһыһынарын бараабыта быһылаабыт. Атаҕа улахана барт буолан биһир да сөп буолар атаа таннаа көстүбэтэһин өйдөөн хаалбыппын. Барарбытыгар Сойуус үспуорт комитизтигэр улахан мунууах буолла. Хайаан да үчүгэйдик тустуохтааххыт диэн күүскэ сыап-сорук туруордулар, эппитиннээстээх буолуохтаахпыт туһунан өйдөттүлэр. Ханна, хайдах дойдуга баран эрзэбитин, Сэбиэскэй Сойуус аатын ханнык да түгэнэ түһэн биэрбэллээт туһунан элбэхтик эппилэр.

Москвага ИЛ-62 сөмөлүөтүнэн көттүбүт. Аара Монреальга түһэн аастыбыт. Арааһа, саһараапкаланнахпыт буолуо. Аһы санаатаахха, рукавынан порка киллэрдилэр быһылаах, биһиги сөмөлүөт вокзал иһигэр кириэр эбит диэн сонурбаатыбыт аһай. Арай туох да анныһыны, айдаан, киһи суох, бэйэбит эрэ. Диктирээбиппин өйдүүбүн. Аһыс чаас устата көтөн Нью-Йоркка, Кеннеди аэтынан порка түстүбүт. Соһууом иһин, олох атын дойдуга бөөр буолан хаалпыбыт. Син балайда кэтэһэн көтөр аһынан икки чаас устата көтөн Колорадо штат киһингэр Денаергэ тийдибит. Күн кизһарбит ээ. Онтон, дээ, тустуохтаах куоралпытыгар Буулдерга тахсанан аһаанан түүн хойут тийдибит. Устудьуоннар уопсайдарыгар түһэрдилэр. Аһы түүннэри ыспартыйбынай формабытыгар СССР диэн буукубалары тиктэрдилэр. Сарсыарда оннук суруктаах формалаах эрэ тахсыахтаах үһүбүт. Утуктаан, сылайан олох нэһилээ тиктибиппит. Сарсыарда, дээ, ол формабытын кэтэн зарыдаабыт табыстыбыт. Аһын хамаандаһар кэлбиттэр, Япония, Болгария тустууктара бааллар. Биһиги курдук дьарык, сүүрүү суох, олох холкутук сылдыллар, сорохтор өссө күөһүлүүллэр эһин. Онно сөхлүтүм диэн, тириэньэрдэрбит биһигэ олох кыһамматтар, чугаһаабаттар, ыраах сылдыллар. Дьининэн, эппитиннэһи ыһынан барыт дьон буоллаһара диэн. Дмитрий Петрович курдук хонтуруоллаабааттар, ыйааһыммытын, аһылыктыан бэйэбит көрүнэбит. Эрчиллэн баран классиктар тустууларын баран көрөн кэллэбит. Армян уола финалга Америка уолугар хотторон кэбистэ уонна ытаата, истиэркэлээн трикотун хайыта тыһытан кэбистэ. Көрөргө олуона ээ. Тириэньэрдэр биһиги итинник буолу сылдыһабыт диэн сэрэттилэр. Кырдык, сарсынны күнүгэр ону хаһыакка таһаара охсубуттар, кыраны да мунчу туппаттар эбит ээ.

Туох да ааттаах куйаас дойду ээ, саа-

тар, биһиги ыйааһын түһэринэр буолан, таһаах даууну испэппит. Сордоннубут аһай. Илларион миигиннээбэр элбэх ыйааһыны түһэриэхтээх, Ыксави, салпыннаах сиргэ таһырдьа тахсан олоробут. Хайалаах, үрдүк сир буолан тыһынарга олус ыарахан. Мин наар сүтэрбит харчыбын, ким уорбута буолуой диэн санаан тахсабын. Таһырдьа таһыстарбыт ээ ону эрэ кэтэһэ сылдыар курдук дьон кэлэн хайдах курдук кинилэргэ үчүгэйн туһунан кэпсипиллэр, кэпсэтэ сатыллар. Сэбиэскэй Сойууһу утары үлэ күүскэ барар эбит ээ. Биһиги олох сангарбалпыт. Кэпсэтэ сатыыр сэнэе да суох. Син эппитиннээс бөөр буолан ыйааһыммытын сүрдээһин туттубут. Биһир осетин киһитэ кэлэн икки уолу көнүллэтэ, дьизтигэр сырыһынарбыт, куораты көрдөрбүт ээ, хайдах көнүллэбэтигэрэ буолла?

Сарсынныгар күрэхтэниибит сабалана. Илларион Германия уолун хотто. Мин Америка уолугар табыстым. Оччолорго 9 мүнүүтэ тустабыт. Бастагы периодка хоттум. Иккис түһүмэххэ уолум олох куота сырытта. Тириэньэрдэр миигин ыксат да ыксат буоллуннар. Инньэ тыһыан, Ыксави, атаахка кириэммин, промокашка диэн албаска кириэн биэрэммин, хотторон хааллым. Иккис эргигэр Канада уолун ыраастык хоттум. Үһүс эргигэр Болгария уолун кыайдым. Төрдүс эргигэр дьонпуон уолун хоттум уонна штрафной очкуом туолан үһүс мизистэ буоллум. Илларион Америка уонна Япония уопаттарын хотон, бастаата. Үс уоп бастагы, түөрт уоп иккис, үс уоп үһүс мизистэлэри ылан, бары мэтээлгэ тигистибит. Уопсайга хамаанданан Америка кэнниттэн иккис буоллубут. Наһараадалааһын буолла, линза иһигэр үгүлүбүт сүрдээх сиздэрэй ончуулаах мэтээллэри, хас биридиибитигэр сувенирдары, киһигэлэри туттардылар. Тэрийээчилэр күрэхтэниэ кэнниттэн куорат таһыгар таһаара сырыттылар. Таһырдьа аһаттылар. Ковбойдар бостипитинэн ыһылаһан көрдөрдүлэр. Кырдык ыһылаһан курдуктар. Грузин тириэньэр "Биһир көсөй табыллыбыт, хаан тахсыбыт" - диэн улаханник куттанна. Бары да улаханник салыһыбыт.

Түүннэри хомунан, сарсыарда Нью-Йоркка кэллэбит. Онно кууһэйдэтиллэр. Небоскребы көрөн улаханник сохтубут. 100 этээстээх дьизэлэрин үөһэ өттө көстүбэт, быһыкка кириэн турар ээ. Сэбиэскэй-американскай доһордоһуу чэрчитинэн биһир ыалга сырыһынарбытара. Хаһаайка хара хааннаах ээ, нууччалыы бэриэ билэр. Хайдах эрэ негрдар баттана олороллоро буолуо диэн өйдөбүллээх эһим, бара сылдьан көрдөхпүнэ бэйэлэрэ наһааһыыр курдуктар эбит.

Москвага кэлэн, Успуорт комитизтигэр приемга сырыттыбыт. Эппитиннэһи өйдөөн, дойдугутун түһэн биэрзэтигит диэн махтаннлар. Дьоксуукайга теннор билиһипитин успуорт комитизиттэн ылан тахсан истэхпитинэ, арай кирилизээсэ турар дьон кэпсэтэллэр: "говори, Захаров утонул, якут, который второе место занял в чемпионате Союза". Ээ, ама Сахаачча буолуо дуо... Суох-суох, албас иһиттибит иһи дэлэн, тахсанан ЦСКАга ыһаанаран тийдибит. Онно сулуусталыы сылдыар Таатта уолун Аргунов Сашаны көрүстүбүт. "Кырдык" диэтэ. Хомойдубут аһай. Илларион ытаата. Коля оччолорго биһиги кумирбыт ээ. Бары киһи курдук буола сатыыр эһит. Тутта-халта сылдыра, көнө-сэмэй, быһыта-таһаата, элбэх албаһы туттан, олус кыраһыһабыт густара. Киһи аһынар уола ээ.

Дьоксуукайга кэлэн "Урожай" уопастыбага сырыттыбыт. Онно тириэньэрбитин Дмитрий Петровиһы көрүстүбүт. Үөрбүт аһай ээ, кини итинник үөрбүтүн көрө илик эһит. "Маладыастар, саха тустуутун аан дойдуга таһаарылыт" - диэтэ. Туста сылдыһыт кэмнэрбэр онтон ордуқ үрдүк сыанабылы истэхтээһим, бырабыһталыстыба дьизтигэр көрсүлүү буолла. Үрдүкү Сэбизт бэрэссэдээтэлэ А.Я.Овчинникова эбэрдэлээтэ, бочуогунай грамотаны туттарда. Ким эрэ этиэхтээх харда тылбытын суруйан биэрбит эбит. Ол сурук грамота иһигэр билигин да сылдыар: "Хаан уруу партиябар махтанабыт" - диэн. Кэмэ оннук буоллабыт.

Чурапчыга кэлэн баран баһыһага ыалдьан мөлөөһөн сытар Софронов Афанасий Кириковһы көрсүбүтүт. Сүрдээһин үөрбүт ээ, эбэрдэлээбитэ.

Үйэ анаарын анараа өттүгэр Дмитрий Петрович сырылаах үлэтин түмүгэр бастагы Аан дойду күрэхтэниитигэр икки саха уола кыттыбыллытын төһө өйдүүрбүнэн суруйдум.

Сэмэн МАКАРОВ, оҕолорго Сэбиэскэй Сойуус чемпиуэна, Аан дойду боруонса призера.

Ыстатыйа суруйбат буоллум

Төһө даҕаны сааһырдарбын, услуорду олус сэнээрэбин. Соторутаабыта Амма оонньууларын тэлэбиисэргэ көтүппэккэ көрдүм. Кыайыбытыттан мунура суох үөрдүм. Сөбөтөбүн хоспор олорон, тэнгэ үөгүлэнэ, ытыс таһына олордум. Ол кэнниттэн бэрт кылгастык санаабын тиздэргэ сананым.

Ордук ат услуордугар хаһан да, хайа да улуус ситиспэтэх кыайыта буолла! Дьоккуускай, Амма сүүрдүүлэрин сүрүн бириистэрин барытын ыппыбыт. Инникитин бу көрдөрүүлэри ким эмэ кыһарара уустук буолуо.

Бу кыайы тоҕо, хайдах ситиһилиннэ? Ону быһаччы быһааран көрүүм. Дьингэр, ат услуорда олус ороскуоттаах, бириинчик дьарык. Сөбүрүүттан аһара сыаналаах сүүрүктэри атыылаһар, олору туруорар, көрөр-истэр, аһатар-сиэтэр, дьарыктыыр усуллубуйата, үбэ-харчыта суох, эбэтэр тийбэт, онуоха эбон, өйүүр сапалтата, уопуттаах, акка олбон анаабыт тириэньэрэ суох улуус ылсан өнүйбэт дьыалата. Ол ороскуотун барытын улуус бүддьүөтэ уйуммута, ол сокуонунан көнүллэммэтэ биллэр суоп. Онуоха бэйэтин сүрүн үлэтин таһынан сүүрүк сылгыларынан дьарыктанар биһиги бары тэрийбит, кыабын ылбыт "Чурапчы" кэпэрэтииптээх буоламмыт бу ситиһиһэ тийдибит диэтэххэ, сымыйа буолбат. Оһон хас биридди үүт-эт туттарааччы бу улахан кыайыга кыттыгастаах уонна инникитин даҕаны улууспут чизин туһугар сахаларга былыргыттан умсугутуулаах ат сүүрдүүтүн бары өйүүбүн, ылбыт кириититтэн түспэт туһугар кыһаллыабын диибин. Ол кэннэ, биллэн турар, бу улуу кыайыны

аҕалыга улахан өгөлөөх "Чурапчы" кэпэрэтиип уонна ат услурдун федерациятын бэрэссэдээтэлигэр Николай Афанасьевич Аржаковка, өссө манньх хас да кыайылары аҕаллыына, ат услурдугар Улуу Куоркунка тэннэ саныам диир тириэньэргэ Д.С. Осиповка, ат сүүрдээччи А. Куличкинга кырдыаҕас киһи улахан махтабын тиздэбин. Бары даҕаны махтаһабын!

Аны бары көрүнүртэн волейболга олус ыарый-дым. Ордук маннайгы оонньууга дьоккуускайдары, финалга Нам хамаандатын 5-с түһүмэххэ кылбардык кыайыппыттан сохтум-махтайдым!

Чурапчылар волейболга былырын 2018 с. өрөспүүбүлүкэҕэ, быйыл саха сиригэр норуоттарын 7-с ыспартаажыаадыгыгар бастаатыбыт. Дьонуннаах, улууспут услуордун устуруйатыгар кириэр кыайылар! Бу кыайылары аҕалыт сүрүн үтүөлээх киһинэн мин тириэньэр Альберт Павлович Бродниковы ааҕабын. Кини кимий? Кини ийэтинэн Кытаанахтан, аҕатынан Төһөтөн төрүттээх, чурапчылар баар-суох суруйааччыбыт П.П. Федоров-Сомоҕо 5 уолуттан үһүс оҕонор төрөөбүт 20 сыл устата волейбол тириэньэринэн үлэлээн, бэйэтэ кытта оонньоһон, элбэх кыайылары ситиспит, үгүс ыңчаты мээчик оонньуутугар уһуйбут, сыралаах үлэтэ өссө ситэ сыаналана, өйдөнө илик дии саныыр бастыҥ ыспарсымыан, тириэньэр буолар.

Салгыы олус кэрэхсээбит, сөбүлээбит көрүнмүнэн аэробика буолла. Кырдык, көрөргө наһаа интэриһинэй, тэтимнээх үгүс эбит. Онуоха оҕолор бөлөхтөрүгэр сизним Дайаана кыттыгыта "Ыалдьарбын" эбии күүркэттэ. Кини былырын

гимназия 9-с кылааһын бүтэрбитин кэнниттэн педколледжа ыппыппыт. Быйыл маннайгы кууруту бүтүрдү. Улуус хамаандатыгар кириэр бөлөхтөрүгэр бастаатылар, өрөспүүбүлүкэҕэ иккис миэстэни ситистилэр. Дьонуннаах ситиһии! Оһон клинлэри балэмнээбит тириэньэрдэргэ В.И. Аммосоваҕа, Д.В. Фоминаҕа эмиз махтабын тиздэбин.

Түмүгэр, бу суруйуубун тоҕо "Ыстатыйа суруйбат буоллум" диин төбөлөөтүм? Ол манньхтан. Быйыл саас эрдэ дьаһалта дьэтигэр услурт сапаатын начаалынньыга Иван Иванович Оконешников хоһугар кириэр, оонньуу-күлэ: "Дьэ, Уйбаан Уйбаанабыс, быйыл Амма оонньууларыгар икки иһигэр кирибэтэхпитинэ, эйигин үлэбиттэн устар туһунан ыстатыйа суруйуом," — диин дьэбэлээбитим. Өссө бастаабатыһына дьэри ынан баран туттуммутом.

Дьингэр, кылбардык кыайдыбыт, мөккүөр суох, ыраабынан бастаатыбыт. Оһон устар туһунан ыстатыйа суруйбат буоллум. Бүтэһигэр бу чурапчылар Аммаҕа улахан кыайыбытыгар, билигин быстах тохтоон олорор улууспут баһылыга А.Т. Ноговицын кырата суох орууллаах диибин. Кини услурка улахан суоптаны уураа, бу кыайы олугун оустааҕа диибин. Ол кэннэ кини, төһө даҕаны быыбарга утары үлэлээтэр, улууһум туһа диин, Иван Оконешниковы услурт салайааччытынан анаабыта бу кыайыга кырата суох суопталаах буолла дии саныыбын. Уйбаан Уйбаанабыһы мин услурка олус бэринилээх, улахан уопуттаах, тэрийэр дьэбурдаах салайааччы, улууспут дьингээх патриотун быһытынан сыаналыыбын уонна аны 4 сылынан Уус Алданга эмиз кыайар туһугар эрдэттэн үлэлээ диин эрэнэбин. Ол туһугар бары улуус дьонно кыһаллыабын диин санаабын тиздэбин.

Уйбаан ПОНОМАРЕВ.

Важно знать

Субсидии гражданам имеющих детей?

По итогам заседания Координационного совета при Президенте Российской Федерации по реализации Национальной стратегии действий в интересах детей на 2012-2017 годы 28 ноября 2017 г. принято решение, в том числе о разработке необходимых нормативных правовых актов, направленных на субсидирование с 1 января 2018 г. семьям с двумя или тремя детьми процентной ставки по ипотечным (жилищным) кредитам (займам), выданным российскими кредитными организациями и акционерным обществом «ДОМ.РФ» на приобретение жилых помещений либо на рефинансирование ранее выданных таких кредитов, до уровня 6 процентов годовых в случае рождения второго или третьего ребенка в период с 1 января 2018 года по 31 января 2022 года, определив, что субсидирование будет осуществляться только при условии приобретения жилья на первичном рынке и сроки такого субсидирования для семей, в которых родился второй ребенок, составляют три года, для семей, в которых родился третий ребенок, - пять лет.

Правительством Российской Федерации утверждено постановление от 30 декабря 2017 № 1711 «Об утверждении Правил предоставления субсидий из федерального бюджета российским кредитным организациям и акционерному обществу «ДОМ.РФ» на возмещение недополученных доходов по выданным (приобретенным) жилищным (ипотечным) кредитам (займам), предоставленным гражданам Российской Федерации, имеющим детей» (далее - Постановление, программа субсидирования).

В рамках реализации Постановления в целях стимулирования рождаемости, рынка ипотечного кредитования и строительства жилья Минфином России реализуется программа субсидирования, предусматривающая предоставление субсидий из федерального бюджета российским кредитным организациям и АО «ДОМ.РФ» на возмещение недополученных доходов по выданным (приобретенным) жилищным (ипотечным) кредитам (займам), предоставленным гражданам Российской Федерации, имеющим детей.

В целях совершенствования отдельных условий программы субсидирования принято постановление Правительства Российской Федерации от 28 марта 2019 г. № 339 «О внесении изменений в Правила предоставления субсидий из федерального бюджета российским кредитным организациям и АО «ДОМ.РФ» на возмещение недополученных доходов по выданным (приобретенным) жилищным (ипотечным) кредитам (займам), предоставленным гражданам Российской Федерации, имеющим детей».

Указанное постановление предусматривает:

■ субсидирование процентной ставки до уровня 6 процентов годовых по ипотечным (жилищным) кредитам (займам), предоставленным гражданам Российской Федерации при рождении у них начиная с 1 января 2018 г. и не позднее 31 декабря 2022 г. второго ребенка и (или) последующих детей, на весь срок действия кредита (займа);

■ субсидирование процентной ставки до уровня 5 процентов годовых по ипотечным (жилищным) кредитам (займам) на весь срок действия кредита (займа) для граждан Российской Федерации, проживающих на территории Дальневосточного федерального округа и приобретающих жилое помещение на указанной территории, при рождении у них начиная с 1 января 2019 г. второго ребенка и (или) последующих детей;

■ субсидирование процентной ставки по ипотечным (жилищным) кредитам (займам), предоставленным гражданам Российской Федерации на приобретение жилых помещений и жилых помещений с земельным участком, расположенных в сельских поселениях на территории Дальневосточного федерального округа, как на первичном, так и на вторичном рынках жилья.

Кроме того, в программу субсидирования могут быть включены кредиты, которые ранее были рефинансированы банками. Это чрезвычайно важное изменение, которое ранее не позволяло многим семьям воспользоваться государственной помощью.

Министерство финансов РФ.

Итэҕэл

Оҕо харыстара (сүбэлэр)

Өбүгэлэрбит оҕо улаатар, сайдар кэмигэр ис-тас эйгэттэн араастык харыстыыллара:

- Саха оҕотун таптыырыгар атын омук курдук «жэмүс», «күн» экин диин ымманыбат.

- Кыра оҕону хараха бырабыллар ына таныннарар-симиир сүөргүлэнэрэ.

- Ураты дьэбурдаах оҕону харыстаан кистиир этилэр. Куһаҕан харахтаах таба көрүө, күтүр тыллаах быһа этиэ диин сэрэнэллэрэ.

- Оҕо туругун туһунан улаханньык санарбаттара.

- Оҕону остуолга сытыарбаттар.

- Оҕо бастагы ньуолах баттабын туомун суулаан туспа ууруллар.

- Оҕо тыгырабын, баттабын, тиһин сиргэ-уокка бырахпаттар, суулаан үөһэ кыбылпаттар.

- Оҕону сана таһааран хайбаабаттар.

- Сана тыллар оҕо санатын үтүктүбэттэр.

- Оҕону өлбүттээххэ көтөхтөрбөттөр, чуһаһалпаттар.

- Абаһы моһуоктуо диин оҕо танаһын таһырдыа хаалларбаттар.

- Оҕо ийин-саабын, танаһын уокка бырахпаттар.

- Тыллана илик оҕолору утарыта

олордубаттар, көтөхтөттөр, дьоллорун былдьаһаллар диин.

- Кыра оҕону сиркилээбэ көрдөрбөттөр.

- Төрөппүт миннигэһин оҕоҕо бэрсэр үгэстээх. Оҕо ону үтүктэн эмиз күндүлүүргэ үөрэнэр.

- Атын оҕону самнаран, бэйэ оҕотун үрдэтэн арбаатааха, ол аһыыта оҕоҕо көһөр диин.

- Оҕо соруйан куһаҕаны онороро, хатеру, харамайы өлөрөрө, уйатын тыытара, алдьатара аһыылаах дииллэрэ.

- Оҕо онорбут буруйа биллэн, сонно тута дьүүлгэ-сэмээ туран дьарыллыахтаах, оҕо буруйун боруостуурга үөрэнэр.

- Өбүгэлэрбит тыл куустээбин-сэттээбин билэр буоланнар, оҕону ыар тылынан этэри-мөбөрү аһыыргыппара. Оҕо таһыллан ыалдьыыта аастар эрэ хомойбута харабын уутун кытта сууйуллар, оттон тыл кыһыта-абата оҕо төбөтүгэр инэн, олорон хаалыан сөп.

- Танара тулааһа оҕо харабын уутун тоҕору ыар аһыынан ааҕар үтү.

Розалия Бравина
книгэтигэр.

Аба саастаах табаарыным, убайым тэнгэ киһим этэ

1939-1940 сылларга промкомбинат тэрилтэбиттэн, маһынан уһанар, столярнай сыах үлэһэбит. Онно бэйэлэрин багаларынан, айылбаттан талааннаах мас уустара саастарын тухары үлэһэн кэлбиттэрэ. Дьэ онтон 1957 сыллаахха Дьоккуускайга ремесло идэтигэр үөрэтэр училищега столяр үөрэбин бүтэрбит идэлээх уолаттар — Семен Игнатьев, Степан Трофимов, Петр Кириллин кэлэнэр, мизбэли, араас дьиз тэрилин онорон, сыах үлэтэ-хамнаһа сэргэхсийэн барбыта. Оччотообу эдэр уол, Петр Гаврильевич, үлэ-үөрэх үөһүгэр түспүтэ. Уолсастыбаннай үлэһэ көхтөөхтүк кытара, комсомольскай тэрилтэ сэкирэтээринэн талыллыбыта, үлэлии-үлэлии киһээни орто оскуоланы үөрэнэн бүтэрбитэ.

Олоххо тардыһылаах сайаҕас ыччаты 1960 сыллар сабаланыларыгар Хатылыга, оччолорго Субуруускай аатынан колхуос босхоломмут комсомольскай тэрилтэ сэкирэтээринэн таһаарытара.

1964 сыллаахха боростуой саха уола Улуу Москва куоракка үрдүк

үөрэххэ кириэр. 1969 сыллаахха күһүн үөрэбин бүтэрэн, хара үлэ ыһпын-чымпын билбит, бииргэ үлэһэбит кэлэтиибигэр промкомбинат дириэктэринэн ананар. Ол иннинэ анал үөрэбэ суох элбэх оҕонньор тэрилтэни салайан аастыта. Киин сиргэ үрдүк үөрэби бүтэрбит Петр Гаврильевич салайытынан, сэргэхсийи, сананы олоххо киллэри, олохтоонун элбэх буоллаҕа. Сыах онорон таһаарыта улааппыта, көрүнэ элбээбитэ. Сана станоктар, элбэх тизхынык кэлбитэ, маһы ороботуопкалааһын кэнээбитэ, сана иистэнэр сыах аһыллыбыта. Үрдүкү министристибэти, оройуон тэрилтэлэрин кытта сибээс кэнээбитэ. Петр Гаврильевич кэлэтиибин олус түмүтэ — кини тэрээһининэн элбэх субуотунуһуктар, айылбаҕа тахсыы, булка-алка сылдыһы, араас тэрилтэлэри кытта шэфтэһии олохтомута.

1974 сыллаахха буолуо, өрүс укуорунааҕы промкомбинаттары холбоон, олохтоох промышленность Министристибэтэ Мэнэ Ханалас Майатыгар кииннээн, ЗПО (заренное производственное объединение) диэни тэрийбиттэрэ. Онно дириэктэринэн Петр Гаврильевичи анааннар, Майаҕа

барбыта. Туох-баар үлүт-харчыбыт, уматыкпыт, тизхыныкыбыт барыта Майаттан дьаһайыллара. Оннукүлэһии олордоллутуна, маһы танастыыр комбинат дизайнри тэрийбиттэрэ. Онон төттөрү оройуоннарынан арахсыбылпыт.

Петр Гаврильевич оройуон биир тэрилтэтигэр экономийанан үлэһии олордобуна, райплан бэрэссэдээтэлинэн анаабытара. Онно оройуон ааһар-суоттуур, былаанныыр үлэтигэр төһөлөөх үлэни-хамнаһы тэрийбитин райсэбиэт аппарата, оройуон сохуостара, тэрилтэлэрэ үчүгэйдик билэр буолуохтаахтар. Оройуонна хас да төгүл дьокутаатынан талыллыбыта.

Кэлин райпотребсойуус бэрэссэдээтэлинэн талыллан, олохун тизхэ күннэригэр дьэри, өр сылларга үлэһэбитэ. Тэрилтэни биллэрдик сайыннарбыта, атаһар т уруорбута, элбэх каадыры уһуйан таһаарбыта, үгүс тутууну тэрийбитэ. Олортон биир түгэни кэпсэим.

Оччолорго билинни остолобуой онугар сана мас остолобуой тутуллан, икки төгүллээн умайбыта. Онуоха Петр Гаврильевич көбүлээһининэн, билинни таас остолобуой тутуллан,

“Симиир” диэн ааттанан, күн бүгүн ситиһилээхтик үлэһии турар. Онно аһаахпына, үөрүүлээх бырааһынныктарга сырыттаһына, табаарыспын куруук ахтан-санаан кэлэбин. Петр Гаврильевич үгүс доһоттордоох этэ, элэккэй, кэпсэтиннээн майгылааҕа. Дьонно барытыгар биир тэнник сыһыаннаһара барыларын кытта уолсай тылы булан кэпсэтэ, быһаарса сылдара.

Биир кэмгэ райсэбиэт иполкомугар талыллан бииргэ үлэһэбиллэ. Иполком чилиэннэрэ хайаан да 9 эбэтэр 11 буолаллара Мунһааха кэккэлээх олодорбут. Куолас тэннэн хааллабына, мизхэатаһынан иһэнэрэ. Оччото Петр Гаврильевич дьэки буоларым. Онон үксүгэр кини куолаһа кыайылаах тахсара. Оччолорго оройуонна биллэр-көстөр дьону — Аугиевы, Фуртатовы, Нурсаларовы о да кытта билсбитим.

Петр Гаврильевич күн сиригэр олорон аастыт чабылхай олохун оҕолоро, сиэннэрэ, аймахтара чизгээхтик салгыыллар.

Дмитрий ЧЕПАЛОВ,

Чурапчы нэһилиэгин олохтооҕо.

“Пет Гаабы” умнубаппыт

Петр Гаврильевич Кириллины кытта мин эргизэн отделыгар бордодуукта товароведа буола сылдьаммын билсбитим. Оччолорго Николай Ильич Монастырев бэрэссэдээтэл эрдэбинэ, Петр Гаврильевич оройуонтан райпотребсойуска куратор, бэйэтэ райплан начаалынньыгынан үлэлиирэ. Мин кыбаарталга түгэтиллэр эт нуорматын дьаһалын ыла, райпланга тахсарым. Оттон саас аайы навигация хамыһыһытын бэрэссэдээтэлинэн Петр Гаврильевич ананан, Мындабаайыга таһаҕас сүөкээһинигэр үлэһэбитэ. Кинини ол кэмтэн ыла үчүгэйдик билэбин.

Аны 1988 с. бэрэссэдээтэли олодор Федор Афанасьевич Тимофеев массыына саахалыгар түбэһэн, үлэтигэр тохтообута. Кини онугар саас Петр Гаврильевич талыллыбыта. Ол кэмгэ И.Н. Кынакытов Чурапчы сельпотугар бэрэссэдээтэлинэн ананан үлэһэбитэ. Мин завторг этим. Петр Гаврильевич кэлээт, элбэх тутуулары ылсан барбыта. Миигин биир кэмгэ тутуу маастарынан анаабыта. Ол кэмгэ райисполком бэрэссэдээтэлинэн Субботин үлэлиирэ. Кини дьаһалыгар олобуран, Өтөхтөөххө таас бэкэринэ сыбаайатын түһэри сабаламмыта. Ол кэмгэ умайыт эти ыһыһыр сыах онугар С. Бурдаков сапайытынан сана халбаһы сыба тутуллубута. Күһүн Суоппар күһүн көрсө Өтөхтөөххө сана диспетчерскэй пуун тутуллубута. Ол тутууну мин иилээн-сабаллаан, Григорий Дагданча биригээдэгэ туллута. Ону таһынан эргэ хонтуора аттыгар КСК тутуута былааннанан, үлэтэ сабаламмыта. Итинник улахан тутуулары таһынан нэһиликтэргэ халытаалынай өрөмүөннэр, сааскы навигация, таһаҕас таһыта тэбис-тэнгэ былааннанан ытыллаллара. Петр Гаврильевич олус үлэһит киһи этэ — үлэни-хамнаһы таба былаанныра, дьону кытта уолсай тылы булара, кэлэтиибит тутара.

Эдэр дьонно, исписэлиистэригэр кыһамнылаах, ирдэбиллээх этэ. Миигин Хатылы сельпотугар бэрэссэдээтэлинэн анаан таһаарбыта. Ол кэмгэр мин райпо систиэмэтигэр үлэһэбит сылларым биир саамай үтүө өйөбүллэрэ

этэ — элбэххэ үөрэммитим, кэлин, 1993 сылтан быыбарданан, райпо бэрэссэдээтэлэ буоларбар тирэх буолбута диэтэхпинэ, кистэл буолбатах. Аны КСК умнуллууга хаалаары гыммытын, 1995 сылтан садалаан, тутууга солбуйааччы Е.П. Попов салаататынан салгыы тутуллан, ис бараанын уларытан, сана хонтуора дьизэ 1996 с. күһүнүгэр олоххо кирибитэ, үлэ мизтэтэ тахсыбыта. Онон убайым курдук саныыр киһим үлэтин салҕаан, тутууну үлэһэ киллэрбиппинэн киз туттабын.

Бири ойуччу тутан кэпсизхлин баҕардым. Ол тугуй? Олох сайдан истэбин ахсын Чурапчыга “навигация” диэн тыл умнуллан эрэр кэмнэригэр оройуон стратегическай суолталаах тыын боллуроһа этэ. Мындабаайыга тобус ыйга тийэр табаарбытын ылар, хаһаанар бириистэн баара. Дьэ ол кэмнэргэ син элбэх тойонно, хамыһыһыаҕа таһаҕаһы сүөкээһингэ үлэһэбитим. Онуоха Петр Гаврильевичи баһыннарынан ааҕабын. Кэлин сайдан, баазапанан, 14-17 тыһыынча туонна таһаҕаһы ыларбыт. Ону сүөкээһингэ оройуонна анал хамыһыһынан элбэх дьон үлэһэ кириэрэ. Быстах харчы иннигэр да үлэһэччилэр бааллара. Олус ыарахан үлэ этэ. Икки сменанан үлэлиирбит. Кэлин кыраан кэлбитэ. Дьэ онно Петр Гаврильевич сапайар уопута күүс-төһүү буолбута.

Эдэр киһи бэрээдэк кэһэрэ, партия дьаһалынан сылдыһы кэмигэр, кыраттан да сылтаан, дьүүлэнэрэ да ханна барыаһай? Дьэ онно Петр Гаврильевич эдэр киһизэ сыһыана, көрүүтэ ураты буолара Ыһыран ылан: “Чугастык ылыныма, бириэмэ оһоруо, сотору атын үлэһэ көһөрүөм”, — диэн санааларын көтөбөрө, өйүүрө, эппит тылын толорор.

Кэлин олохтон туораабытын кэнниттэн Ермолаевтар архыыптарыттан биир олус суолталаах хаартысканы булбутум. Онно соһуйуом иһин, Петр Гаврильевич старшина первой стағы мореман эбит. Баҕар, ол иһин буолуо, “подводнигы” өйөөбүтэ. Бириэмэ аһар, оттон биһиги, бииргэ үлэһэбит дьонно, үлээннээхтэрэ таптаан ааттыыр “Пет Габынан” киз туттабыт, истинник саныбыт.

Герасим ПЛАТОНОВ.

Айылба харыстабыта

Ойууру

уоттан харыстаа!

Этo — вaжнo

«Жители Республики Саха(Якутия) могут оспорить кадастровую стоимость объектов недвижимости»

Саха (Якутия), Министерства имущественных и земельных отношений Республики Саха (Якутия) и Национального совета по оценочной деятельности.

Законом об оценке предусмотрено два основания для пересмотра результатов определения кадастровой стоимости в Комиссии: недостоверность сведений об объекте недвижимости, использованных при определении его кадастровой стоимости и установление в отношении объекта недвижимости его рыночной стоимости на дату, по состоянию на которую была установлена его кадастровая стоимость.

С начала года в Комиссию поступило 82 заявлений об оспаривании результатов определения кадастровой стоимости на 82 объекта недвижимости. Юридическими лицами подано 24 заявления, физическими лицами — 46 заявления, органами местного самоуправления — 12.

Все заявления поданы по основанию установления в отношении объекта недвижимости его рыночной стоимости на дату, по состоянию на которую была установлена его кадастровая

стоимость.

Вместе с тем Комиссией принято к рассмотрению 76 заявлений, не принято к рассмотрению — 6 заявлений. Число отклонений заявлений составляет 12%.

В отношении объектов недвижимости кадастровая стоимость которых определена до 2018 года, в соответствии с Федеральным законом от 29.07.1998 №135-ФЗ «Об оценочной деятельности в Российской Федерации», оспорить кадастровую стоимость возможно обратившись с письменным заявлением в адрес Комиссии по рассмотрению споров о результатах определения кадастровой стоимости при Управлении Росреестра по Республике Саха (Якутия).

Контакты Комиссии по рассмотрению споров о результатах определения кадастровой стоимости при Управлении Росреестра по Республике Саха (Якутия), адрес: 677000, г. Якутск, пр. Ленина, 4/1, 4 этаж, каб. 47, телефон: (4112) 42-11-89, факс: (4112) 42-13-20.

«Специалисты Кадастровой палаты по Республике Саха (Якутия) исправили более 6000 техношибок»

Техническая ошибка в записях, исправляется по решению государственного регистратора прав с момента их обнаружения или получения от любого заинтересованного лица в письменной форме заявления об этом в течение трех рабочих дней после обнаружения указанной ошибки. С письменным заявлением об исправлении технической ошибки в записях может обратиться любое заинтересованное лицо.

Специалистами Кадастровой палаты по Республике Саха (Якутия) за 1 полугодие 2019 года по документам выявлено и исправлено более 8000 технических ошибок, проведено исправление по более 1600 заявлениям, поступившим от граждан и сторонних организаций.

Напомним, что ошибочные сведения в ЕГРН влекут за собой несколько существенных последствий, главное из которых — это невозможность какой-либо сделки с недвижимостью (если данные в документах собственника будут расходиться с данными, указанными в ЕГРН). Кроме того, неприятным следствием для собственника может оказаться возможное увеличение налоговой нагрузки в том случае, если неверно задана категория земли или реальная земельная собственность меньше указанной в ЕГРН.

Самый негативный результат неверных сведений в Едином государственном реестре недвижимости — исчезновение данных об объекте недвижимости. Это высокая вероятность недобросовестности или мошенничества третьих лиц.

Можно выделить следующие основные виды технических ошибок, допущенных в Едином государственном реестре недвижимости: неверное сопоставление сведений об объекте недвижимости; дублирование сведений об объекте недвижимости; разночтение характеристик объекта недвижимости. Неверное сопоставление сведений возникает в ЕГРН в случае, когда объектам недвижимости с разными характеристиками ошибочно присваивается один и тот же кадастровый номер. Такие ошибки возникли 01.07.2012 г. в результате гармонизации сведений унаследованных информационных систем ЕГРН и ГРН в порядке, установленном приказом

Минэкономразвития России от 11.01.2011 №1 «О сроках и порядке включения в государственный кадастр недвижимости сведений о ранее учтенных объектах недвижимости». В Едином государственном реестре недвижимости выявляются факты наличия дублирующихся сведений в ЕГРН об одном и том же объекте недвижимости. При выявлении факта двойного учета сведений в ЕГРН об объекте капитального строительства (ОКС) осуществляется анализ сведений о таких объектах, а также принимается решение о приоритетности того или иного ОКС. При этом необходимо отметить, что приоритетным является тот объект, в отношении которого осуществлена государственная регистрация права (обременения).

В случае, когда объект, сведения о котором подлежат исключению из Единого государственного реестра недвижимости в связи с наличием двойного учета, содержит более актуальные характеристики, чем объект, которому отдан приоритет. Таким образом, осуществляется перенос актуальных характеристик из состава сведений Единого государственного реестра недвижимости об ОКС, подлежащем снятию с государственного кадастрового учета в связи с наличием двойного учета, в состав сведений ЕГРН об актуальном объекте недвижимости.

В случае, если существуют основания полагать, что в Едином государственном реестре недвижимости содержатся сведения об объектах недвижимости, имеющих идентичные характеристики (дублирование сведений об объектах недвижимости), необходимо обратиться с заявлением об исправлении технической ошибки в записях Единого государственного реестра недвижимости или представить письменное обращение в орган регистрации прав.

При поступлении заявления об исправлении технической ошибки в записях Единого государственного реестра недвижимости или письменного обращения, органом регистрации прав будет осуществлен анализ документов, имеющихся в распоряжении такого органа. При недостаточности сведений в таких документах, необходимые документы орган регистрации прав запрашивает

в органе технической инвентаризации, органе государственной власти или местного самоуправления самостоятельно. После поступления ответа на соответствующий запрос, органом регистрации прав будет рассмотрен вопрос о наличии, либо отсутствии дублирования сведений об объектах недвижимости в реестре недвижимости.

А также среди технических ошибок в формировании документов существует разночтение характеристик объекта недвижимости. К данной категории можно отнести ошибки в следующих основных характеристиках: адрес (местоположение); площадь (уточненная, декларированная); назначение (жилое, нежилое); границы земельного участка пересекают границы соседнего земельного участка, либо вовсе отсутствуют координаты местоположения границ земельного участка в базе реестра недвижимости (земельный участок не отражается в публичной кадастровой карте) либо нет данных о собственнике недвижимости или данные указаны неверно и т.д.

Одна из самых частых ошибок — несоответствие площади объекта. Она может возникнуть, например, по следующей причине: «До 1 мая 2005 года площадь поджили или балкона входила в общую площадь квартиры. Если документы на квартиру получались до этой даты, то указанная в них площадь будет больше, так как включает в себя площадь балкона (лоджии)».

Что с этим делать? Исправления специально в документы вносить не нужно. Правоустанавливающий документ новый владелец получит с правильными данными. При этом следует проследить над тем, чтобы в договоре отчуждения были указаны правильные сведения.

Бывает, что сведения о собственниках недвижимости в выписке отсутствуют. Либо они указаны неверно. Для этого есть несколько причин:

если собственник квартиры в выписке не указан, в первую очередь, необходимо проверить, совершались ли с квартирой какие-либо сделки с 31 января 1998 года. Дело в том, что до этой даты права собственности регистрировали БТИ и нотариусы, а с января 1998 — Росреестр. Если последний раз сделку с квартирой

(землей) проводили до 1998 г., то она просто не числится в базе Росреестра. Следовательно, данных о собственнике в Едином государственном реестре недвижимости нет. Это одна из самых частых причин, почему собственник в выписке не указан.

Собственник поменялся недавно и в выписке из ЕГРН он еще не указан. Чтобы сведения о новом владельце были добавлены в ЕГРН, региональные отделения передают информацию в Москву, где ее заносят в реестр недвижимости. На это может уйти от нескольких дней до 2 недель. Можно подождать и через некоторое время заказать выписку заново.

Ситуация с коммунальными квартирами. Каждая комната имеет своего собственника и отдельно стоит на кадастровом учете. И в то же самое время полностью у всей квартиры собственник указан не будет.

Новый собственник не зарегистрировал право на наследство в Росреестре. Такая ситуация может возникнуть при получении наследства. Здесь могут быть два варианта:

1) Наследник получил квартиру, приватизированную до 1998 г. В Росреестре зарегистрированы квартиры, с которыми производились какие-либо действия (сделки) с 31.01.1998. Значит, недвижимость в общей базе не значится. Новый собственник получил нотариальное Свидетельство о наследовании. Собственником он уже стал, а в Росреестр заявку на регистрацию не подал. В таком случае в выписке из ЕГРН собственник указан не будет.

2) Если с недвижимостью проводились сделки после 31 января 1998 г., то она должна числиться в Росреестре. И в той же самой ситуации, но с зарегистрированной недвижимостью в выписке указывается прежний собственник.

Следующий вид ошибки в выписке из ЕГРН — в ней указаны не все собственники. Это может произойти, если право зарегистрировали за собой еще не все собственники. Так бывает, например, при долевой собственности. Один или несколько собственников получили нотариальное Свидетельство о наследовании, но не подали личного заявления на регистрацию права в Росреестр. Следовательно, сведений о них в ЕГРН нет, их также не будет и в выписке из ЕГРН.

Филиал ФГБУ «ФКП Росреестра» по РС(Я).

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Күндү ийзбитин, эбэбитин, Одылуунтэһилизгин олохтообун, үлэ бэтэрээнин, "Сэрии сыппарын оболоро" мэтээллээх **Анастасия Васильевна Аржакованы** 80 саасынан ис сүрэхпитимтэн эбэрдэлиибит!

Айыһытыг арчытынан, изэжситин изиитинэн барыбытыгар субэ-ама бизэрэн,

өйөбүл буолан, өссө да үһүнүк оло, этэнгэ сырымт!

Ытык мааны киһибит, махтанабыт, сүгүрүүбүт, таптыбыт!

Оболорун, сизинэрин.

Сир аһын хомуйуу болдьоһо

Сахабыт сирин кылгас сайыныгар өлгөмнүк үүнэр сир аһыттан хомуйан, кыһынны хаһаасытын булунар кэм кэллэ.

Тымны кыһынны күннөргө сайыны санатар дыргыл сыттаах барыаннаһан дьоммутун, ыалдыттарбытын күндүлүүр үчүгэйэ сүрдээх буолар.

Саха өрөспүүбүлүкэтин экология, айылҕаны туһаныта уонна ойуур хаһаайыстыбатыгар министиэристибэтин 2019 сыл от ыйын 1 күнүнээһи 22 нүөмүрдээх дьаһалынан, биһиги улуустугулар сир аһын хомуйуу болдьоһо манньх күннэртэн саҕаланар.

От ыйын 15 күнүттэн—дьэдьэн, халтаҕас;

От ыйын 20 күнүттэн—сугун;

Атырдьах ыйын 12 күнүттэн—моонньобон;

Атырдьах ыйын 25 күнүттэн—отон.

Убаастабыллаах улуус олохтоохторо!

Сир аһын хомуйар кэмнигигэр уоттан сэрэхтээх буоларгытын умнуман! Ийэ айылҕабытыгар харыстабыллаахтык сыһыаннаһабын!

Чурапчытаабы ойуур хаһаайыстыбата.

Тапталлаах аҕалара.

МАКАРОВ Егор Николаевич

ыараханньык ыалдьан олохтон туораабытынан, бииргэ үлэлиир кэлиэгэбигигэр, күтүөтүгэр Марк Николаевич Ушницкайга, кэргэнигэр, кыһыгар Ксения Егоровнага дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчытаабы ыспартыыбынай бэлэмнээһини киинин үлэһиттэрэ.

Күндү убайбыт, үлэ, тыыл бэтэрээ, Хоту көһөрүлүү кыттылааҕа, Саха өрөспүүбүлүкэтин Баһаары утары сулууспа туйгуна

ПОПОВ Иван Васильевич

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, оболоругар Татьяна Ивановнага, Лариса Ивановнага, Александр Ивановичка, бииргэ төрөөбүттэригэр Валентина Васильевнага, Василий Васильевичка, Светлана Васильевнага, кинилэр дьиз кэргэннэригэр дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Чурапчыттан, Хатылыттан, Чыаппараттан, Намтан, Дьокуускайтан Петровтар, Оконешниковтар.

Мындабаайы бөһүөлэгин олохтооһо, үлэ, тыыл бэтэрээ, кэргэни, аҕабыт, эһэм

НОЕВ Кирилл Кириллович

ыараханньык ыалдьан соһумардык олохтон туораабытын добоһторугар, аймактарыгар, билэр дьонугар курутуян туран иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, кыһа, уола, кийитэ, сизэнэ, аймактара.

Кутурбаммын тиздэһит.

Күндү убайдар, Мындабаайы бөһүөлэгин олохтооһо, үлэ бэтэрээ Ноев Кирилл Кириллович ыараханньык ыалдьан соһумардык олохтон туораабытынан, санаастарыгар Татьяна Алексеевнага, оболоругар—уолугар, бырааттарыгар Александрга, кыһыгар, балтыларыгар Ларисага, сизнигэр Кирага Дьокуускайтан, Хатастан, Чурапчыттан Ноевтар дьиз кэргэттэрэ.

Күндүтүк саныыр бырааттара, үлэ бэтэрээ Ноев Кирилл Кириллович ыараханньык ыалдьан эмискэ олохтон туораабытынан, кэргэнигэр Татьяна Алексеевнага, оболоругар, сизнигэр эдьийэ Харитона Игнатьевна кыргыттарык, кийитин дьиз кэргэттэрэ Степановтар, Неустроевтар, Саввиннар.

Биир дойдулаахтара, Болугур нэһилиэгин олохтооһо Ноев Кирилл Кириллович ыарахан ыарыыттан эмискэ олохтон туораабытынан, өр сылларга бииргэ үлэлээбит учууталларыгар Татьяна Алексеевнага, кыһыгар, уолугар, сизнигэр Амма орто оскуолатын кэлэктибэ, улуустаабы үөрэх управленига, улуустаабы биир идалээхтэр сойуустарын кэммитиэ.

От ыйын 12 күнүттэн 18 күнүгэр диэри халлаан туруга

Пт	Сб	Вс	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт
12	13	14	15	16	17	18	19
+26	+27	+29	+28	+25	+22	+26	+21
+16	+17	+18	+18	+18	+17	+17	+11

Сүбэ

Куйаастан хайдах харыстаныахха?

Сайынны өнүрүк куйаас күннэргэ итиини тулуйбакка, доруобуйабытыгар улахан охсууну ылыахпытын сөп. Күннэ обустарыы организм наһаа итийэриттэн тахсар, оччоҕо нэиэрбинэй киин систиэмэтэ уонна сүрэх-тымыр, тыка, куртах-оһоһос үлэлэрэ кэһиллэллэр. Онон куйаас күннэргэ доруобуйаны харыстыыр суболэри туһаныг.

— Киһи тириитэ тыһаарын мэхэйдээбит натуральной матырыйаалтан тигиллибит танастары кэтинг.

— Утаҕаххытына сылаас ууну иһинг — сылаас уу утагы ордух ханналар.

— Күнүс 12-14 ч. диэри күн уота ордух күүскэ көрөр. Ити биризмэҕэ экиитин күн сарданатыттан харыстааг — бүтэй таһаһы кэтинг уонна күнтэн харыстанар киризмнэринэн соттунг.

— Кырдыаҕас уонна сүрэх-тымыр ыарыылаах дьон, оболор итии күннэргэ сөрүүн дьизбэ олороллоро ордух.

— Салзэллэ кэтэргитин эбэтэр былаат баанаргытын, зонтиктаах сылдыаргытын умнуманг.

— Кыраадыстаах утахтары иһимэнг — куйаас

күннэргэ арыгы организмга дьайыта хас да төгүл күүһүрэр.

— Түргэниг буорту буолар аһылыгы атылаһартан туттунунг — итии күннэргэ бактериялар олус түргэниг тарбаналлар, ол араас сүһүрүүгэ тириэрдээн сөп.

— Сотору-сотору душтаныг, уу тириини ыраастыыр уонна эти-хааны чэбдигирдэр.

— Сөрүүкэтэр тэриллээх хоско температура +23, +25 аллараа буолуо суохтаах.

Күннэ обустарыт киһизбэ бастакы көмө:

— Бастатан туран, эмсэбэлээбит киһини күлүккэ таһаарын, эбэтэр сөрүүн собус дьизбэ киллэринг.

— Төбөтүн өндөтүнг.

— Таһаһын устан баран, тымны уунан ыстарын эбэтэр сииктээх бырастынанан суулаанг.

— Төбөтүгэр барытын бүрүйэр сииктээх, сөрүүн кэмпириэһи уурунг.

— Сөрүүн уута иһэрдинг.

“СО” корп.

Кэриэстэбил

Сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах...

Бу дьыл от ыйын 1 күнүгэр биһиги тумус туттар туттаах киһибит, тапталлаах кэргэни, аҕабыт, СӨ үөрэбириитин туйгуна, “Учууталлар учууталлара” бэлэз хаһаайына, СӨ үөрэбириитин Бочуоттаах бэтэрээ, Төлөй уонна Мугудай нэһиликтэрин Бочуоттаах олохтооһо **Смирников Федор Федорович** олохтон туораабыта 40 хонуга туолла.

Аҕабыт 1940 сыллаахха ахсынньы 14 күнүгэр Чурапчы оройуонун Төлөй нэһилиэгэр колхозтаах кэргэннэ төрөөбүтэ. Киһи сөбү эрдэриттан колхоз үлэтигэр улахан дьону кытта тэннэ туох-баар үлэбэ мииксиллэн улааппыта. Хоту көһөрүлүү кыттылааҕа. Эдэр сылдьан СГУ нуучча тылын салаатын үөрэнэн бүтэрбитэ, Онтон ыла учууталынан, завуһунан, дириэктэринэн үлэлээн, үгүс көлүөнэ ыччаты үөрэтэн-иитэн, олох киэн аартыгар үктэннэрбитэ. Ону таһынан нэһилиэгэр, оройуонугар биллэр уопастыбаннык, лектор, пропагандист этэ. Барыытыллар дьаһалларга көхтөөхтүк кыттар. Нэһилиэгин, оройуонун киһини дуобакка үгүстүк көмүскээбитэ. Дуобакка уопастыбаннай тириэһэринэн үлэлээбитэ, СӨ улуурдун бэтэрээ буолбута. Төлөй нэһилиэгин устуоруйатын үөрэтэн, сурукка киллэрэн, кэнээсэки көлүөнэҕэ хаалларар баҕаттан “Кыталыктаах Кырдан” уонна “Өтөх төнүргэстээх — сурт кэриэстээх” диэн кинигэлэри таһаартаабыта. Ырыа — олох

аргыһа. Ол сизэринэн, киһи ырыанытаптыра Элбэх уусуран көрүүлэргэ кыттыбыта. Дипломант, лауреат үрдүк ааттарын ылаар. Сцена бэтэрээ этэ.

1969 сыллаахха ийэбитин кытта сүрэхтэрин холбоон ыал буолбуттара. Биһиги аҕабыт сүрдээх холку, эйэбэс майгылаах, сырдык санаалаах үтүө киһи этэ. Түөрт оболорун үөрэхтээн, үлэһит оҕортоон, сизинэрин иитиэгэ көмөлөһөн, ийэбитиниин 50 сыл дьоллоохтук олорон ааста.

Биһиги аҕабыт добоһторугар, аймактарыгар мэлдьи көмөлөһөрүн, эппит тылыгар турарын, киэн билиитин, мындыр өйүн, куруук субэ-ама буоларын, эйэбэс майгытын бииргэ алтыспыт дьонно үтүө тылынан бэлэтииллэр, сыаналыыллар.

Күндү киһибитин сүтэрбит ыарахан күннэригигэр күүс-көмө буолбут аҕабыт чугас добоһторугар, аймактарыгар улахан махталбытын тиздэбит. Эһиэхэ тус олоххутугар, дьиз кэргэннигигэр этэнгэ буолууну, дьолу-соргуну баҕарабыт. Күндү аҕабыт сырдык мөссүөнэ, үтүө майгыта биһиги сүрэхпитигэр өрүү баар. Олус ахтабыт, суохтуубут, таптыбыт...

Кэргэнэ, оболоро.

Кытаабынай эрдэктөр — Л.В. ГОРОХОВА
Эппитимир сэмэстээ, сурук оҕоһа — А.Н. ЗАХАРОВА,
Кэриэстэбил — С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ.
Таһаарчы — Л.К. ПОПОВА.
Бачаастааччы — Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийэн таһаараччылар: СР
Правительствата, Чурапчы улуутун
“Саһа олох” редакция-издательскай
холбоһук автономнай учреждения,
Российский Федерация Россиянадаар
СР улаһаллыгыгар 2012 с. кулун тутар
15 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмүр —
ПН №14-0238.

Редакция, издатель,
аадырыһа: 678670, Чурапчы
с/п, Карл Маркс уул., 26 “а”.
Телефоннарбыт: редактор
— 41-332, отделлар — 41-265,
41-358. E-mail: sanaoloh@
mail.ru, сайт: sanaoloh.ru,
instagram: @sanaoloh

Бачаастааччы: № 51 (11618)
Күмүһ: 2 бөл. линия
Ахсаана 1050, Хаһаат сыһыныта: 15

Аһаар оҕортор иһиттэр аһаар
редакция таһаараччылар аһаар сир иһиттэр
буоһуһа: Оҕортор иһиттэр аһаар
аһаар таһаараччылар аһаар таһаараччылар
аһаар таһаараччылар